

ember. Aki Isten nem-jét magára nézve elfogadja, az értheti, tapasztalhatja meg az ő igen-jét. Az „igen” pedig Jézusban lett valósággá, Isten minden ígérete őbenne lett igenné (2Kor 1,19-20), a gondviselő Isten ígérete a tetet öltött és kereszthalála által bűnből megváltó Istenben. Számomra is. A kiegyensúlyozottságot ezután nem a gyermeki, problémátlan bizalomban lehet megélni, hanem a simul peccator simul iustus (ahogy a reformátorok fogalmaztak), az egyszerre bűnös és igaz lét feszültségére épülő bizalomban: Bár én... Ő mégis.

Így lesz minden kegyelemmé a születéstől kezdve (nem a mi érdemünk, hogy milyen családba születtünk) a megváltás kiváltóképpen való kegyelmén át és által a halálig és azután. Így lehetne, és ha sikerül, így lehet megbocsátónak, türelmesnek, megértőnek, kiegyensúlyozottnak, szelídnek lenni, az embereknek hivatásában helyt állni, boldogulni (boldognak lenni) az embernek egész életében. Ami utána következik, arról nem is szólva.

Nem ebben jelenik meg Jézus „történelmi jelentősége”?

SZÉCSI JÓZSEF
teológus

Jézus

Augusztus 5-én, Havas Boldogasszony napján születtem Szegeden. Ekkor van Szegeden az Alsóvárosi Templom búcsúja. Édesapám születésekor egész éjjel értem imádkozott a templomban. Akkoriban — ez 1948-ban volt — nagy sokaság virrasztott mindig éjszaka a Templomban és a Templom körül. Édesapámat a háború vége Budapesten találta. Hol élelmet vitt be a gettóba, hol pedig gyerekeket mentett Budán, valahol a Szent Imre Kollégium padlásán. A robbantás előtti utolsó villamossal jött át a Margit hídon. Később az oroszok elfogták, de jezsuitának volt öltözve, és a barátjaival gyártott hamis svéd-követségi papírjainak köszönhetően elengedték. Aztán jöttek a nehezebb évek, de ő csak énekelt, vezényelt, szervezett. A SZIK (Szegedi Ifjúsági Kiskórus) hangversenyeivel Krisztusba vetett tántoríthatatlan hitéről, kereszténységéről, magyarságtudatáról tanított. Kisebb közösségekben is — amíg erre mód volt — erősítették egymás hitét, de kiment az utcára is, ott volt az egyházi iskolákért való tüntetésen. Egy életen át apostola volt Szegednek és környékének, a zenén, a népzene és a musica sacrán keresztül. Gimnáziumi órái örök élményt adtak minden növendékének, évtizedeken át jártak hozzá vissza tanítványai hitért, melegségért. A családi örökségből egykor egy darab föld jutott neki, eladta, és teológiai könyveket vett rajta. Ezeket lapozgattam gyerekkoromban, melyeket néha eldugtunk a nagynéni padlására, félve az ÁVO megjelenésétől. Tanított végeláthatatlan energiával és meggyőződéssel. Sohasem ért fel hozzá a kicsinyeskedés, a mellőzés. Kedves volt, és mindenkit szeretett. Nekem Krisztust a szüleim közvetítették, közéleti munkáján keresztül édesapám.

Teológiát tanultam, jobban mondva tanulgattam. Nem ismerem a háború utáni évtizedek terrorját, sem általában az országban, sem a szorosán vett vallási vonalon. Tudtam egy-két adatot, de bizonyos értelemben felhőtlen, gond nélküli légkörben nőttem fel. Az állandó félelem inkább édesanyámat terhelte. A budapesti teológiai tanulmányok sok nagyszerű évet, barátságot, társat, tanárt adtak. Mégis széteső, talajtalan világ volt ez, tudományos és emberi szinten is. Azonban itt is, saját hibáimnak és a környezet gyöngeségeinek ellenére ez a közeg a hiteles Jézus Krisztust hordozta. Gál Ferenc, Kecskés Pál, Szörényi Andor, Radó Polikárp, Nyíri Tamás óriások voltak. Együtt tanulhattam Vanyó Lászlóval, Somogyi Győzővel, Takács Gyulával, Rózsa Hubával, Bolberitz Pállal, Turay Alfrédal és sok más kiváló, nagyszerű emberrel. Édesapámat teológiai tanulmányaim miatt egyik állásából eltávolították. Természetes módon vállalta. Megérintett a Biblia. Tanultam az ELTE-n vendéghallgatóként semita-hamita filológiát, de rendes hallgatónak az ÁEH közbelépése miatt nem vehettek fel. Úgy gondoltam, nem abból kell megélnem, ami a meggyőződésem, hanem valami másból, és a többit gratis kell közvetíteni, legalábbis nekem. Egy napon benyitottam a Rabbiképző Intézetbe. A folyosó egyik ablakmélyedésében beszéltem először Scheiber Sándor igazgatóval, akinek elmondtam, hogy érdekel a zsidó szentírásmagyarázat. Azt mondta, hogy üljek be az órájára. Ez így ment aztán vagy öt évig, amihez más tanárok órái is hozzákapcsolódhattak. Egy évtizeden át romjaiból összeraktam Közép-Kelet-Európa egyetlen megmaradt zsidó könyvtárát. Nem térítettem a Rabbiképzőben. Rájöttem, hogy egy világról gyakorlatilag nem tudok semmit. Mindig annyira érdekelt valami részleteiben, amennyire közöm lett hozzá belül, személyes módon, így építkeztem a zsidóságból is. A levéltár és a könyvtár iratsomóit együtt cipeltem a rabbikar mai derékhádjával. Ekkor kezdtem el zsidó-keresztény teológiai párhuzamokkal, kérdésekkel foglalkozni. Eszem ágában sem volt, hogy keresztény-zsidó párbeszéddel foglalkozzak, azt sem tudtam, hogy mi az. Az volt az érzésem, hogy valahogy félre vagyok tájékoztatva. A zsidóságból sok olyan momentummal találkoztam, ami hitelesen Istentől van, hitelesen közvetíti az isteni valóságot. Volt és van persze hiányérzetem is. A kereszténységben pedig mások és a magam életében — és történelmi méretekben is — azt tapasztaltam meg, hogy megszámlálhatatlan esetben és módon nem hiteles az, amit közvetítenünk kellene, nem hagyjuk megnyilvánulni életünkben Jézus Krisztus üzenetét. Krisztusnak pedig az az üzenete, hogy ő koldus és üldözött. Együtt szenved a koldusokkal és az üldözöttekkel. Ha el tudjuk fogadni hívását, hogy koldustársai legyünk, akkor egyrészt megtaláljuk a boldogságot, másrészt elindulunk a boldogság felé. Egyébként nem.

Később belekeveredtem a keresztény-zsidó párbeszédbe, most éppen benne vagyok. 2000 éven át elsiklott egymás mellett a zsidó-

ság és a kereszténység, és persze ma is, minden ún. dialógus ellenére. A kereszténységet inkább teológiai kérdések (Messiás), a zsidóságot inkább a Holocaust vagy a napi politikai vetületek izgatják. Természetesen mindkettőt a másik kérdésköre is, de mégis ilyen a felállás. A történelem az elmúlt évezredekben sok csodát adott át és közvetít ma is mind zsidó, mind keresztény részről. Sok vér tapad ugyanakkor a történelemhez és a történelmi tudathoz. A háborúknak pedig nincsen vége. A zsidóság abban, amit történelmileg elszenvedett a kereszténységtől, a *Hegyi beszéd* értelmében boldognak mondhatja magát Isten előtt. Ez evilági értelemben nem vigasz, de aki rá tud hangolódni a *Hegyi beszéd* hullámhosszára, annak ez sokat jelent. A kereszténység története sok szent, igaz sorsát hordozza. A zsidóság tudja, hogy a világot az Igazak imája és élete tartja fenn, különben összedőlne. A kereszténység is tud erről.

Hosszú évek óta tudom azt, hogy a legfontosabb a világon az ima, természetesen a szívből jövő ima. Szeretném, ha nem csak tudnám, de ez állandó jelleggel meg is valósulna bennem. Medjugorjében lassan két évtizede megjelenik Mária, Jézus édesanyja, Mária Medjugorjében arról beszél, hogy imádkozni, böjtölni, gyónni kell, szentmisére menni, rózsafüzért imádkozni — mindezt természetesen szívből, lélekkel. Ez menti meg a világot. Semmi más. Medjugorjében megtapasztaltam, hogy a föld összeér a mennyyel.

Jelen van Krisztus békéje. Ott voltam Havas Boldogasszony napján ebben az évben, és a 40 foknyi hőségben megjelent vagy 15 ezer ember feje fölött a szivárvány a Nap körül, Isten reménységének a jele, hogy megmenekülhetünk. Van remény, de csak az imádságban Istennek szentelt életben, semmi másban. Ezért imádkozott 1948-ba édesapám a szegedi Alsóvárosi templomban. Most feleségem, gyermekeim, élő idősödő nagyszüleink közvetítik leginkább felém Isten elvárásait, napi feladatunkat. A nagyobb világ csak annyiban vehet el időt az életünkből, amennyiben az a közvetlen ránkbízottakat nem semmisíti meg. Vannak kivételes helyzetek, közéleti elvárások, természetesen ezeknek sem fordítunk hátat. A társadalmat azonban csak egyvalami formálhatja át igazán: a szívből jövő ima!

Krisztus követője

SZIGETI JENŐ
egyetemi tanár

Keresztény vagyok, ami azt jelenti: krisztusi, vagy inkább Krisztus követője. De nem lehet követni azt, akit soha nem láttam. Jézus Betlehem óta rangrejtve van jelen miközöttünk. Sokszor eltakarja előlünk az istálló, a jászol meg a bárányok bégetése. Ki is nekem ő? Hitem szerint sorshatározó, aki személyes boldogulásomban a legfontosabb szerepet játszotta. Emlékeim között kutatok. Tanár vagyok, hivatásom szerint lelkész. Apám is az volt. A templom és